

CATALUNYA SOCIAL

Any VIII. Núm. 348

Un any, 10 ptes. — Núm. solt, 20 cts.

28 Gener de 1928

PUBLICACIÓ
SETMANAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
DURAN I BAS, 11 - BARCELONA

APARTAT 1036
TELÉF. 1171 A

La reforma agrària

Sembla que l'any 1928 ha d'ésser pròdig pel que es refereix a qüestions agràries. Així ho va anunciar el president del Consell de Ministres i així ho revela la premsa que, un dia sí i altre també, es ve ocupant de temes relacionats amb el camp i la seva producció.

Davant d'això se'ns ocorre, en primer lloc, proclamar la necessitat d'una gran cura en tractar aquests afers. La riquesa agrícola de Catalunya, sortosament, es troba en immillorables condicions (en general), i si alguna cosa té per a desitjar, millor depèn dels tractats de comerç i de la vida industrial-agrícola que de cap reforma directament agrària. En segon lloc, si de reforma agrària hem de parlar, cal que ho fem amb gran atesa de mires, ja que tot el que sigui entendre per reforma agrària qualche problema concret (com el de la rabassa morta, per exemple) és empètir i enverinar el debat i és parlar millor d'una qüestió social, o sigui de distribució de riquesa, que no d'augment de producció.

Tot el que sigui estendre els recs; tot el que sigui resoldre el problema de l'aigua (com ja per pròpia iniciativa l'han resolt poblacions de la conca de l'Ebre a Catalunya, utilitzant, aixecant-les i distribuint-les, les aigües del mateix) en la terra; tot el que siguin mitjans per a la intensificació del cultiu a base d'aigua, adobs, mercats on col·locar els productes, etc., trobarà aquí eco i bona voluntat. ¿Què més desitjariem que una veritable política agrària per part de l'Estat, política agrària fins ara desconeguda i negligida?

Si casos hi ha de millorament agrari, a iniciativa particular són deguts: la utilització de l'aigua de l'Ebre de què acabem de parlar; la valorització i millor elaboració de vins a base de producció cooperativa o sindical (com el cas de la Federació de Sindicats de la Conca de Barberà, de què en el darrer número tractàvem); la implantació de moltes indústries agrícoles (de la llet, del vi, del sucre, etc.) i tants d'altres, no obceixen més que a la iniciativa privada, sense que tinguin d'agrair res a l'Estat.

Ara bé; aquesta política agrària vindrà? Benvinguda sigui. Però sempre que la mateixa es

mantingui a l'altura convenient i no equivoqui el camí en el sentit de confondre qualche qüestió social agrícola (molt poques, per sort, en nostra terra) que ha estat enverinada ja per l'apassionament polític i social, amb la veritable reforma agrària, que és cosa més ampla, de més volada, d'una amplitud que ni tan sols sospiten els qui a totes hores tracten de la matèria agrícola.

La colonització de tanta terra com hi ha improductiva a Espanya; el portar l'aigua a tantes i tantes finques i terrenys que passen mesos i mesos sense veure-la; l'arribar a una solució justa en el problema que aquí ens afecta poquíssim; el sentar bases justes i equitatives pels contractes agraris (qüestió aquesta delicadíssima, jamai prou estudiada, sobretot en una terra com la nostra on, a base de la separació del domini estricte i del domini útil, s'ha arribat a més de vint fórmules de cessió de la terra per al cultiu de la mateixa, fórmules totes elles beneficïoses i que han estat la riquesa agrícola de Catalunya) en quines bases es tinguin en compte tant la necessitat agrícola com el punt de mira social; el facilitar diners als agricultors per a mil i una necessitats que cada dia se'ls presenten; l'arribar a solucions per a la sindicació agrària amb tota mena de garanties; el cercar la manera de poder situar els productes agrícoles amb facilitat i bon rendiment, etc. Heu's ací un enfilall de qüestions, totes elles d'importància excepcional, que haurien de constituir, veritablement, l'anomenada reforma agrària.

En aquesta tasca tots hi collaboraran; en la mateixa es trobaran en joc interessos contraposats, però tots disposats a harmonitzar-se. Però sempre que la reforma agrària baixi de nivell per a convertir-se en un nucli de qüestions pertorbadores, no tindrà la mateixa adhesió dels veritables productors de la terra. Cal repetir que no hem de tractar de la qüestió social-agrària (aquí gairebé inexistent), sinó de la qüestió agrària en general.

Solament en aquests termes poden restar plantejats veritables problemes que interessin a tots i contribueixin a la major intensificació de la producció.

El callar d'En Gaudí

En el número passat exposàrem el trist concepte que havíem fet d'un fullet de Francesc Pujols i del pensament religiós sens religió exposat per l'autor, i en el present, donant ja per feta i acabada la nostra censura ens entretindrem a recollir i estirar qualche cap de l'esbullada troca, per a fer-hi algun petit cabdellet.

Anem a la conversa Gaudí-Rusiñol, referida pel senyor Pujols i recollida de boca d'En Rusiñol qui l'explicava *amb molta gràcia*, segons conta l'autor del fullet. Subratllo algunes expressions textualment transcrites.

És el cas que a Mallorca, parlant En Rusiñol amb En Gaudí del temple de la Sagrada Família, van tocar la qüestió de l'acabament del temple. *En Gaudí, que coneixia perfectament el procés constructiu de les grans catedrals de l'edat mitjana que són filles de la fe, de l'esperança i de la caritat de les generacions cristianes que passaven per la terra esperant el cel... va respondre al nostre Rusiñol el que sempre responia quan li preguntaven el que ell li va preguntar... dient que ni ell no l'acabaria ni cap dels actuals vivents la veurien acabada, perquè ja se sap que totes les catedrals s'han fet amb tres o quatre segles... Va ésser quan En Rusiñol, amb aquella ironia que el caracteritza, li va preguntar si es pensava que d'aquí tres o quatre cents anys encara hi hauria religió. El gran arquitecte de l'univers (sic) va callar com un mort, tal com calla ara... va abaixar els ulls, cloure els llavis... i encongir les espatlles, sense saber ni què dir, ni què fer, mentre el nostre Rusiñol se'l devia anar mirant rient per sota el nas.* En altre lloc diu que aquelles quatre paraules de dubte d'En Rusiñol van deixar a En Gaudí inert i desorientat.

També nosaltres coneixiem i tractàvem En Gaudí i alguna vegada li havíem buscat les pessigolles i havíem gaudit de les seves promptes, atinades i enginyoses respostes. I si diu l'autor que En Rusiñol *no se'n calla cap i les acostuma a cantar clares*, nosaltres podem dar fe com tampoc se les callava i com les cantava clares En Gaudí, i com alguna vegada n'havia patit les conseqüents molèsties. I si algú afirma que en tal o qual ocasió En Gaudí va quedar mut, desorientat, sense saber què dir ni què fer, en situació tal que el seu interlocutor se'l pogués mirar rient per sota el nas, no dubtarem ni un instant en contradir aquesta afirmació, no pas el que En Gaudí callés, sinó que callés per estar desorientat i no saber què dir.

El callar d'En Gaudí va ésser mal interpretat segurament. ¡No sabia què dir el qui sempre en tenia una per dir! ¡Va quedar mut i amb els ulls baixos el qui no podia callar ni baixar els ulls per respecte a cap home! ¡Va quedar desorientat l'home més ingènuaament orientat dels qui han trepitjat terra catalana en nostres temps!

Aquí sí que ens vénen a la memòria mitja dotzena d'anècdotes que no fóra prudent contar ni tampoc cal, perquè són potser les que més han fet popular el seu nom, per ésser molt conegudes i contades, i que clarament demostren com sabia menysprear i contestar tota observació desavinent, *sortís d'on sortís*, amb respostes que més tenien d'estocades a la catalana que de burxades de daga a la florentina. Un home així no es deixa superar per la ironia.

I no obstant pot molt ben ser que En Gaudí vagi callar davant la ironia del seu interlocutor i direm encara que havia de callar, perquè el callar és la resposta deguda a la ironia volteriana quan d'ella en pateix un principi fonamental, una actitud seriosa o una cosa sagrada. En Gaudí pregonament religiós, en una conversa sobre el seu temple que s'alçava lentament xuclant-li la seva vida, on cada pedra era un pensament i una oració de l'arquitecte, no podia concedir l'honor de la paraula a una ironia que podia figurar-se-li com un ratolinet que li rosegava una pedra del fonament de la seva obra.

Hi ha coses a l'esquena de les quals no s'hi pot riure. Hi ha coses que del riure en surten profanades. Hi ha ironies que no es contesten per a que quedin glaçades amb el mutisme. Hi ha converses que no es segueixen perquè aquell que les ha iniciades tingui un instant de quietud per a meditar la seva inoportunitat. Una ironia jocosa a la qual no es respon ni amb una rialla ni amb una invectiva es mor repentinament i ridículament.

Parlem donant per certa la conversa tal com ens la conta l'autor del fullet i, en conseqüència les nostres paraules no constitueixen cap filípica ni cap censura d'En Rusiñol, nom que ve aquí estampat només que accidentalment o complementàriament.

Es sol atribuir a les converses d'aquest famós literat i pintor un color d'ironia jocosa com una nota que el caracteritza. L'autor del fullet diu d'ell que es *riu de tot*. No ho podem afirmar personalment perquè no hem tingut amb ell mai cap conversa. Pensem, però, que bé s'hi ha d'estar amb ell a estones! Certament en el món hi ha moltes coses i moltes situacions que mereixen ésser rigudes. Jo no dubto que les seves ironies tenen el do de l'oportunitat, que és la virtut característica que fa bona la ironia si hem de creure els preceptistes, i li desitjo que se'n sàpiga valdre, com se'n valia Sòcrates per a servir la saviesa i el bé. I acostumat com està a manejar-la i experimentat en els seus efectes, no dubto que sabrà estalviar, fins avarament, les de caient religiós sobretot davant les persones que *no tenen de la religió cap concepte moral ni ètic, sinó solament científic*, i que semblen predisposades a interpretar la ironia com un senyal seriós d'escepticisme i de des preocupació religiosa.

JAUME RAVENTÓS

Lleó XIII rebutja la idea que la democràcia cristiana sia una cosa nova, una forma que ara hagi de començar, sinó que, derivant de l'antiquíssima font de la revelació profètica, completada i magnificada per la revelació de Jesucrist, consignada en els codis evangèlics i apostòlics, pels quals es regeix la Humanitat cristiana, l'Església perennement l'ha ensenyada per mitjà dels seus doctors i sants.

L'Evangeli no conté una forma concreta, i, no obstant, pot donar forma a totes les situacions concretes socials, polítiques i econòmiques dels homes.

Una mica d'amor i de caritat

Quan un home sap dominar les passions i aprofitar-se de la seva força, aquestes poden ésser un auxiliar poderós per a donar impuls a les obres que es proposa realitzar; però quan és un esclau d'elles, de molt poca cosa li serveixen el talent i la cultura. Un home que no vibri i que no tingui passions nobles mai no farà res d'extraordinari. Cal, però, ésser prudent i saber ben dirigir el governall de la nau de les passions que entenebreixen els nostres ulls.

És més aprofitable la plàcida correntia d'un rierol que no pas l'aigua tumultuosa d'una torrentada. Hi ha homes que tenen molt de talent, però els manca equilibri i ponderació.

Sondegeu l'esperit dels homes i us convencereu que són poquíssims els que tenen un predomini absolut damunt les passions. Trobeu homes aparentment humils que, si se'ls contradiu, gesticulen iradament com energúmens. Moltes de vegades l'home orgullós s'embolcalla amb el mantell de la humilitat per a dissimular el seu orgull. Aquesta mena d'homes us diran que són humils, però creuen que el món els esperava com la vinguda d'un messias. Fullegeu la història i veureu quants homes eminents han passat per la terra la memòria dels quals s'ha perdut ja en la llunyania dels temps.

Necis són els que creuen que són indispensables a la humanitat. Els homes poden prescindir completament de nosaltres. Per forta que sigui la nostra intel·ligència, quan aquests nostres ulls es cloquin un altre home ocuparà el nostre lloc. Adhuc l'home més humil és necessari a la societat, però no indispensable. Si tinguéssim constantment davant de nosaltres la idea d'eternitat, no ens seduirien tant les coses passatgeres del món ni seríem tan vanitosos. ¿Què sóc jo, ni què sou vosaltres, germans, davant de Déu que ens ha creat? Ésser humil és més difícil del que sembla. Tots patim una mica d'egolatria. Ens col·loquem dalt d'un pedestal perquè els homes ens admirin. Els pagans no varen conèixer aquesta virtut excelsa. El món no va saber què cosa era la humilitat fins que Jesús va practicar-la. Aneu de poble en poble cercant els homes humils i veureu com són molt pocs. Tots portem un rei absolut dintre el cos. Ens plau que ens afalaguin i que els homes es mostrin benèvols amb els nostres defectes. És tan gran la força de l'afalag que si les feres més salvatgines entenguessin la parla dels homes i en anar-nos a escometre féssim un elogi de la boniquesa de la seva pell i de la blancor de les seves dents, en compte d'esquinçar la nostra carn s'ajeurien manyagament als nostres peus com innocents anyells. Volem que els homes vegin únicament el caire bo del nostre esperit. Ens desplaia que ens parlin de les nostres imperfeccions. Si no som humils és endebades que seguim el camí de la perfecció cristiana. Certament que ningú no s'adona de l'home humil, però quan triomfa és tan sòlid el seu prestigi, que ningú no pot fer-lo trontollar. La vanitat encimbellà els homes, però tard o d'hora cauen damunt la pols del camí.

Si fóssim més humils ens estimaríem els uns

als altres. Si ens considerem superiors als nostres germans i els menyspreem, com és possible que existeixin vincles d'afecte i d'amor? Hi ha gent que s'enutja si no fem les coses tal com ells voldrien que les féssim. ¿Per què han de suposar que ells posseeixen la veritat absoluta en matèria d'ordre opinable? Doneu llibertat perquè cada home faci el que vulgui. No tothom pot tenir la mateixa visió de les coses del món i de la vida. No vulgueu tancar l'home dins una cuirassa de ferro. Deixeu que desplegui les ales del seu esperit i que voli damunt els vergers que més li plagin. Hi ha coses que a nosaltres no ens podran plaure, però no podem negar als nostres germans que les converteixin en realitats tangibles. ¿Per què ens hem de mostrar intolerants amb les qüestions opinables? Defensem amb ardidesa les veritats dogmàtiques, però no fem refulgir les armes de combat en les nostres mans per a combatre aquells que defensen idees opinables contràries a les nostres.

Un cristià és un deixeble de Crist. No serà, doncs, bon deixeble del diví Mestre aquell que no tracta amb caritat els seus germans. L'home no es perfecciona blasmant els defectes dels altres, sinó esmenant els propis. Si és tan difícil seguir el camí de la perfecció cristiana perquè s'hi troben pedres cantelludes que fan sagnar la nostra carn, ¿per què hem de perdre el temps posant de manifest les imperfeccions i les turpituds dels nostres germans? No serem perfectes mirant cap enfora, sinó mirant cap endintre.

No hem de parlar mai en un to de superioritat. Recollim-nos dins el santuari del nostre esperit i veurem que no som tan grans com nosaltres creiem. Els sants segurament coneixerien molta de gent que no eren pas gaire perfectes, i, no obstant, no sabem que cap d'ells s'atrevis a ferir-los amb l'arma del greuge. En compte d'allunyar-se d'ells els portaven per camins de llum i de pau.

Per pecador que sigui un home l'hem de tractar amb caritat. Si és viu hem de procurar que obri els ulls a la llum de la raó, i si és mort hem de mostrar-nos benèvols amb llurs pecats, perquè no som nosaltres que l'hem de judicar, sinó el nostre Pare que és al cel.

La suavitat i l'amor són armes més persuasives que l'odi i la violència. A vergassades no convertireu mai ningú. Certament que tenim el deure de barrar el pas als enemics de Crist i de combatre llurs doctrines, però no hem de deixar mai de banda la dolçor cristiana. Els llavis d'un cristià han de regalimar mel. El bon Jesús es mostrà constantment compassiu amb els pecadors. ¿Qui hauria estat capaç de perdonar Maria de Magdala? ¿Com era possible que pogués abandonar les aigües impures on estava submergit el seu cos pecador? És que la misericòrdia de Déu és infinita.

Mostrem-nos, doncs, compassius amb els pecadors i procurem alliberar-los de les tenebres del pecat. I per damunt de tot siguem humans. No vulguem que el nostre cor sigui eixarreit com una branca sense saba, sinó roent com una flama. Si-

quem efusius. Hi ha homes tan hermètics que hom diria que estan tancats dins un sepulcre. És preferible que els homes ens llegeixin els pensaments en els nostres ulls clars. Sigui el nostre esperit

transparent com un cristall i els nostres braços acollidors com el pòrtic d'un casal amic.

J. CIVERA I SORMANI

Tomisme de Balmes ⁽¹⁾

I

Requerit pel bon amic, En Civera Sormani, perquè escrivís quelcom sobre Balmes en la revista CATALUNYA SOCIAL, m'ha proporcionat sortosament l'avinentesa de retre mon fervent i modest tribut d'homenatge i admiració al qui fou alumne exemplaríssim de nostre Seminari i que és considerat com el tipus de l'assenyat apologista i filòsof cristià, qui il·luminà amb els resplendors de la ciència i de la virtut l'horitzó intel·lectual d'Espanya en el segle XIX.

Un imperiós deure de gratitud m'obligà a acceptar tan immerescuda i deferent invitació, perquè, com diu el poeta Balaguer, "*pàtria que als fills que l'han honrat no honra, no és pàtria*". Balmes és un dels joiells més brillants de la corona que ceneix el front de la pàtria vigatana. El més preciós que donà Vich a Balmes en l'ordre científic, ho begué en les fonts puríssimes de la doctrina de l'Àngel de les Escoles. Per això he pensat escriure alguns pensaments sobre el tomisme de Balmes.

Sota el títol, que encapçala eix article no és difícil espigolar quelcom en les admirables idees, que estotgen les obres immortals de Balmes.

La riquesa de matisos en el camp de latència psicològica i apologetica dels seus escrits és tan inexhaurible, que és difícilíssim en un article emetre un judici complexiu, exacte i acostat a la realitat. "No escriviu sinó el que sabeu", deia Goethe. Encara que sembla dita un xic paradoxal, jo m'arrisco a escriure pretensiosament el que no sé per correspondre a l'amable requeriment d'un amic. Les obres del gran pensador vigatà són conegudes de tota persona il·lustrada, mes dissortadament per molt pocs són estudiades.

Si dono una mirada global a les obres balmesianes, sense fer cap tort a ningú puc afirmar que és un dels més grans orientadors del segle XIX.

A la faisó que en la negra foscor de la ignorància dels segles X i XI resplendia una misteriosa llum d'aquella mena d'escola vigatana d'Ató i d'Oliva, a la qual fou enviat per sant German d'Orleans el monjo Gerbert, qui després fou Papa amb el nom de Silvestre II, així en mig de la gran confusió científica del segle XIX, sortí de les aules del seminari de Vich un jovenet sacerdot que sadollat de l'admirable doctrina tomista, en què l'experiència i la raó, com dues bessones, van sempre agermanades amb la fe, la simpàtica figura del qual es distingeix perfectament de tots els grans pensadors del seu segle, no per la gran-

diositat arquitectònica del pensament, en què el guanyava Donoso Cortès, sinó per la sabor de finíssima observació psicològica, individual i social en què estan empapats els seus escrits, més admirats que estudiats. Si la veritat parlés, parlaria el llenguatge de Balmes. Donoso més que filòsof és discutidor i polemista; més que polemista és orador. A voltes sembla un sofista. És perquè la seva formació literària l'empenyia inconscientment a vestir la raó amb el mantell hiperbòlic del sofisme. Donoso sempre enlluerna el lector, mes no sempre convenç. En canvi en Balmes la llum aclareix, no enlluerna el lector. Té l'art de no entorbolir mai la visió intel·lectual de la veritat. Balmes no és estilista exquisit; mes és meravellós escriptor. La vaporositat de forma no fa esvanir mai la idea. Precisament aquest és l'aspecte agradós de Balmes. És escriptor que parla el llenguatge de la raó serena de la equanimitat mestriosa. La característica més notable de les seves immortals obres són la precisió matemàtica de les idees i la diàfana claredat del llenguatge. És la personificació del geni català, pacient, metòdic, sobri, equilibrat, més analític que sintètic. Il·luminat per la doctrina tomista i pel sentit comú, en el desenvolupament de les idees, és enemic de la fullaraca literària, mai no dóna un pas en fals, convenç, no per la frase cisellada, de la qual no es preocupa, sinó per la llum resplendent de la veritat, que begué en les fonts puríssimes de la filosofia perenne personificada en Sant Tomàs d'Aquino.

En les incomparables doctrines del Doctor Angèlic, a qui el Doctor Torras i Bages anomenava el més segur i el més lluminós de tots els doctors, es nutrí aquell intel·lecte de virior gegantina, que espargí la llum de la veritat a totes direccions. Balmes era un vertader enamorat de Sant Tomàs, la *Summa* del qual aprengué de memòria en nostre Seminari. Cal advertir que Balmes no estudià la *Summa* de Sant Tomàs reclòs en el cercle d'un criteri esquifit, sinó amb un cervell clar, que mirava fit a fit la filosofia moderna, sens menseprear ço aprofitable en ella, essent el precursor gloriós del renovellament o restauració neo-escolàstica, que arribà al pinacle de l'esplendor en l'Emm. Card. Mercier, en qui trobà plena realització el pensament i la iniciativa del gran Lleó XIII, precedit en certa manera per Balmes. Hom admira en Balmes el meravellós connubi de la filosofia perenne, que és la de Sant Tomàs, amb l'estudi aprofundit de l'observació psicològica finíssima dels fets, que fa de les seves obres una vertadera filosofia de la història, o un tractat de psicologia individual o social d'un fort regust de seny i equilibri, que no tenen els altres. S'hi veu en el seu esperit una riquesa de dinamisme d'observació, que inútilment es cerca en altres.

(1) Aquest interessant article anava destinat al número extraordinari consagrat a Balmes, i no el vàrem poder publicar per haver-lo rebut tard.

Per fer veure l'amplex de Balmes amb Sant Tomàs, basta escollir alguns exemples.

En parlar de la intelligibilitat immediata en la *Filosofia Fundamental*, anomena a Sant Tomàs metafísic eminent; el qualifica de profundíssim filòsof en explicar la manera com Déu coneix les criatures; li diu escriptor de meravellosos laconisme i soliditat, quan a la llum de la seva doctrina impugna el criteri de veritat del filòsof napolità Vico. En la *Filosofia Elemental* comenta admirablement la tercera via (1) amb què Sant Tomàs demostra l'existència de Déu com *Ser necessari*. Si donant una mirada retrospectiva milions d'anys arrera, suposem el no-res absolut, res existiria actualment, perquè del pur no-res, res no pot sortir. Sempre, doncs, ha existit un *Ser necessari*, que tots anomenem. Podríem citar mil altres exemples, que no ens permet les dimensions d'aquest article.

Dels dissenyats passatges se'n desprèn que la doctrina de Balmes és absolutament tomista. Mes encara que la doctrina tomista constitueixi la base i el fons essencial de la filosofia de Balmes, és aquest molt discutit i desplaçat a molts camps de l'escolàstica pura, qui no veuen amb bons ulls alguns punts de la *Filosofia Fundamental*, en què s'hi trasllueix certa simpatia per Descartes, aprofita tot el que pot de l'anàlisi de l'escola escocesa i del fideisme de Jacobi i tampoc defuig del tot de certes concepcions harmòniques de Leibnitz. Encara, doncs, que el fons sigui tomista, en els detalls s'hi descobreix la silueta de cert maridatge i tolerància, que molts tomistes miren amb un xic de recel. Es una mena d'eclectisme, desplaçant a molts subordinats a la veritat catòlica i a la doctrina de l'Àngel de les Escoles. Balmes, doncs, no pot ésser anomenat filòsof tomista, sinó amb certes restriccions. En les qüestions controvertibles entre els deixebles del Doctor d'Aquino mai se sol decantar vers les files dels més intransigents. Adhuc en el llenguatge deposa tota actitud d'intransigència. S'hi respira sempre una equanimitat i sobrietat mestrívols. Se separa amb reverència de Sant Tomàs en la qüestió de l'intel·lecte agent, que no creu necessari per explicar l'origen de les idees; en la naturalesa de l'ànima dels irracionals i defensa al costat de Suárez la no distinció ontològica de l'essència i de l'existència en les criatures, que els tomistes consideren fonamental en la doctrina de l'Àngel de les Escoles. En aquests punts Balmes és molt discutit. En un senzill article no podem escatir a bastament els motius que tenen els tomistes anomenats purs per impugnar a Balmes. Un geni de raonament just i observació finíssima mai segueix incondicionalment el guiatge d'altri. Balmes era un home de cervell massa clar i d'esperit massa modern per admetre a ulls clucs totes les opinions sense passar-les pel sedàs de la seva crítica, sempre imparcial i serena.

Altrament, si alguns miren amb certa desconfiança alguns punts de la *Filosofia Fundamental*, deixant sentir les punxades fines de la crítica, ningú no pot negar-se a retre tribut d'homenatge i d'admiració al

preciós llibre intítulat *El Criterio*, anomenat Codi del seny, en el qual trobem dibuixats de mà mestra caràcters dignes del llapis de La-Bruyère, i el *Protestantismo*, obra de saviesa que assenyala fita en el segle XIX, justament qualificada el primer llibre espanyol del susdit segle, en què fa veure l'actuació benèfica de l'Església en la llibertat, en la civilització i en el progrés dels pobles. En eixes dues obres Balmes, il·luminat d'una profunda clarividència cristiana, és un gran orientador.

La religió, diu, és la vertadera filosofia de la història. La primera força, que emprà l'Església per guarir el mal social de l'esclavatge fou, com de costum, la força de les idees. Homer en l'*Odissea*, Plató en el *Llibre de les Lleis*, Aristòtil en els llibres de *Política* i de *República* atribueixen a la natura l'expressió designi d'engendrar homes de dues classes, uns nats per l'esclavatge, altres per al domini, a més ensenyaven que la natura havia llevat la meitat de l'intel·lecte a la dona. Miserable filosofia, filosofia cruel, que intenta trencar els llaços de germanor amb què l'Autor de la naturalesa ha volgut unir els homes entre si. Balmes amb abundor de llum descabdella en el *Protestantismo* el que féu el cristianisme en defensa de la dignitat dels esclaus i de la dona, a qui declara iguals en l'ordre de la naturalesa i de la gràcia. No hi ha esclau, ni lliure, home, ni dona, exclamava Sant Pau, sinó que tots som iguals en Crist. Eixampla el cor oir publicar a veu alta eixos grans principis de germanor i de santa igualtat cristiana. En aqueix punt invoca Balmes l'autoritat del gran sant Pare de l'Església, Sant Agustí, qui protesta enèrgicament contra l'enviliment de l'esclavatge, i la del teòleg del segle XIII i de tots els segles, Sant Tomàs d'Aquino, qui digué que l'esclavatge és contra natura i pena del pecat original, i sortí en defensa de la llibertat de l'esclau, qui no ha d'obeir els seus amos referent al contraure matrimoni. Afirment aquells dos Sants enèrgicament la igualtat de tots els redimits amb la sang de Crist, negant aquella marca vil amb què assenyalaven Homer, Plató, Aristòtil i Sòcrates.

El darrer dels esclaus pot dir lo del poeta: *Os homini sublimè dedit, coelumque tueri. Jussit et erectos ad sidera tollere vultus*. Es saborosíssim llegir el que escriu Balmes de la indissolubilitat del vincle matrimonial, de la família i de la propietat privada, que és la base de l'ordre social.

Després de fer veure Balmes contra l'esclavatge la igualtat natural i sobrenatural dels homes i de fer veure com a l'ombra de l'Església anà triomfant l'esperit democràtic i es començà a respirar les primeres alenades dels aires de llibertat, passa a donar al poder públic del qual estan investits els governants la base sòlida i indestructible del dret i de la justícia, explicant en pàgines formosíssimes l'abast de la frase, que atribueix origen diví al poder civil, doctrina tretada de la sagrada Escriptura, que afirma que no hi ha poder, que no vingui de Déu, i qui resisteixi al poder resisteix a l'ordenació divina; doctrina contra la qual tant aldarull i mofa ha mogut l'escola liberal.

RAMON MARTÍ, Prev.

(Continuarà)

(1) 1, q. 2, a. 3.

Aquest número ha passat per la censura governativa

ELS PROBLEMES DE LA LLAR

La llar

Sabem per tradició, i ens ho confirma el Gènesi, que Déu instituí en el Paradís terrenal el primer matrimoni, compost d'un sol marit i una sola muller.

Sobre la flonja molsa, doncs, en mig d'herbes i flors, sota l'emparrat dolcíssim de frondosos arbres, en la més pura pau de l'esperit, s'inicià, en el bressol de la humanitat, la primera Llar. I la confiança mútua, la seguretat personal, l'abandó en la persona amada, el seny, la joventut, l'alegria del viure, totes les qualitats i perfeccions, capaces d'omplir de goig el cor de l'home, haurien fet de la Llar, a no venir la temptació i la caiguda, el lloc més pur i platxerós del món. No fou així, i, en ésser foragitats els nostres primers pares del Paradís, s'esberlaren, també, en els seus fonaments, les futures llars, trigant molt de temps en veure's perfilada, tal com era en un principi, tal com ara és la propia Llar.

Perquè la llar no la constitueixen les parets, ni els jardins, les eixides ni les tanques, els murs i les teulades. Sota l'ombra d'una planta, vora la marginada d'un riu, en el recolze d'un camí, en la balma d'una roca, en la mateixa aridesa inhospitalària del desert, si allí hi ha l'amor, allí hi ha la llar. En la dolçor de l'amat, en la confiança mútua, en la confiança, en el total lliurament vers la persona amada, en aquell amar i saber-se amat, en el posseir i sentir-se posseït, en la fusió de dos esperits que es volen, àdhuc sense abric ni soplug — *verus amor seipso contentus est* —, radica tota l'essència de la llar; allí s'està bé i s'hi reposa, perquè allí hi ha un amor, que ha de durar tant com la vida.

"Quan en nosaltres l'amor s'apodera de tot el nostre ésser, ens commou l'esperit — diu Sánchez de Toca —, ens illumina els sentits i enardeix totes les nostres facultats: la imaginació i la raó, el cor i el sentiment. Ens exalta, ens enlaira, i ens descobreix, millor que qualsevol altre sentiment, els misteris de nostra existència i de nostre providencial futur."

L'amor, llavors, "no és l'atracció del sexe — diu E. Bertran Rubió — amb les seves grolleres aspiracions; no és la satisfacció de la vanitat o de l'orgull; no és el rebat cec, ni el moviment de desig frèvol i capriciós; tot ço ens empenyem en donar-li el nom d'amor, però un nom mal donat no pot variar l'essència de la cosa. I l'essència de l'amor cristià rau en l'atracció misteriosa i santa de dos cors, que la simpatia apropa i la virtut uneix."

Aquest és l'amor tan cantat pels poetes, que no marceix l'edat, ni coneix fatiga, ni tem l'engany, ni es corromp, ni consum.

"L'amor d'imaginació sol entrar en un instant — diu l'Aparisi —, l'amor de l'ànima costa més; no és la imaginació, que vola, la que li dona ésser en l'ànima, sinó la raó, que camina pas a pas. Ambdós, però, són purs; el primer és més impetuós, el segon més persistent. Aquest, c m més racional, és més digne de l'home. Val més, perquè dura més. Està a prova de temps, perquè el temps res té a veure amb l'ànima."

Això no vol dir que en matèries d'amor, per no precedir els moviments del cor la raó, sinó la pas-

sió, té massa sovint aplicació pràctica aquella sentència de Walter Scott: "l'amor i la raó són dos viatgers que mai no habiten junts en un mateix hostal: quan l'un arriba, l'altre se'n va".

No obstant i això, és tan fonamental i central l'amor que, com diu el P. Lacordaire, "es pot dir que ell és el principi de tot, la raó de tot i el fi de tot".

I l'home el present, conscientment o inconscientment, des dels primers moments de la seva vida joventívola en la muller. Per alguna cosa Déu, després d'haver plasmat el primer home, li donà, com companya inseparable, unint-lo amb desposori perdurable, amb Eva. I certament que l'experiència de tots els temps comprova que, llevat dels mitjans on triomfa la gràcia del Crist, constituent de l'estat celibatari i religiós un estat més perfecte i superior, i en casos concrets de vida moral, o del seguici d'un ideal superior, l'home de terra i fang, combatut per desfermades passions, joguina de constants contratemps, va pel món trist i consirós ple de cabòries i capficaments, sense trobar, en els dies que s'escolen, en la soledat del seu esperit, el lenitiu que demana el seu cor, naufragant, al fi, en un mar revolt de sentiments egoistes, que el fan ridícul o enutjós, a ell mateix, i inútil o perillós per a la mateixa societat on viu. Però, poseu-li al seu costat una esposa bona, rodegeu-lo de fills, i el panorama haurà totalment canviat. Això no vol dir que en el matrimoni no s'hi trobin fatigues i penes. Sant Pau ho diu ben clarament: *tribulationes carnis habebunt hujusmodi*, tindran les tribulacions de la carn, però es desenrotllen del fons de la naturalesa humana, reserves insospitades d'activitat i generositat, que fan de l'ésser humà, si no un ésser nou, un ésser renovat. En efecte, l'home maridat ja és un altre home que viu i treballa, i canta i discuteix, i ora, i gaudeix, i gema, i planta una tenda o una barraca, que estima i defensa, basquejant-se de dies i nits — *qui amat non laborat* — per a portar a l'esposa i fills, de qualsevol indret del món, el mos de pa de cada dia, que necessiten per a viure.

Sols l'amor és creador — deia en 1903, un famós polític francès —; l'amor fa l'home tendre fins a la pietat, bo fins al desinterès, generós fins al sacrifici, fort fins a l'heroisme. L'amor és la fecunditat del bé, l'expansió de la grandesa moral, un raig de bellesa divina, que illumina i traspasa l'ànima humana, "és el cop d'ala, en frase de Miquel Angel, que Déu ha donat a l'home per a envolar-se'n fins al cel". A voltes fins s'aparta del seny i busca estirabots i penes — escriu Ricard Leon —, ama l'atzar i el risc, abraça amb alegria tot ço dur i amarg; s'alimenta de penes, descansa en força de sospirs; busca per a la seva set el vi de les llàgrimes; no menja, ni dorm, ni para, ni reposa; no l'espanta el dolor, ni l'enflaqueix la fam, ni el fred l'encongeix, ni el crema el foc, ni la mort el mata, ans s'envalentona, s'enardeix, delecta i viu en tota mena de treballs i dificultats."

La dona no és menys susceptible que l'home a l'amor. La dona que no està feta per l'amor, no és do-

na — diu En Sever Catalina —. Ella se sacrifica per l'amat, i, pel fill que ve al món, dolorida i gojosa, dóna, si és precis, la vida.

"El matrimoni sembla que naturalment *centra* la dona, diu Bofill i Matas. La dona, creada del flanc adamític, propendeix, no diré a l'antropolatria, però sí al seu origen. Totes les coses tendeixen a tornar a allí d'on són eixides. L'home, fet del llim de la terra, a la terra torna... La dona, més graciosa, més delicada, eixida, també, del llim de la terra, però, indirectament, ço és, del llim fet home, propendeix igualment, a tornar al seu primitiu origen, sent la propensió d'acollir-se sota la tutela de l'home."

La dona té més intervenció directa en l'estabilitat i fermesa de la llar que l'home. L'home podrà plantar els pernys centrals i cavar el fonament, i pujar les parets mestres i cobrir amb una impenetrable teulada, la casa; però un cop coberta aquesta, ell se'n va, i la casa es desfaria si no vingués la dona a fer-

la i refer-la a cada instant. En ella, com els ocells en flonjós niu, col·loca i apeixa els fills, i el dia que ella és fora, es tanquen les portes, o apareix dins d'ella la tristesa, la pols i el desordre; la casa esdevé, sense dona, un desert o uns *encants*.

Des del Paradís terrenal fins a Jesús, es pot dir que no es produí, amb tot l'encís, la llar que ara tenim. Perquè, encara que els primers pobladors del món, purs de costums en matèries matrimonials, fossin monogams, no obstant la terra era prou aspra, i els animals prou abraonats, i les defenses ignorades, i les ofensives constants per a oferir la convivència entre marit i muller, aquella pau i seguretat, moral i material, que es necessita per a estar tranquil, i no en constant sobre-cor, en el recó de la llar. I com al cap de poc la dona desapareix, en la seva missió fonamental d'esposa, ve la desolació i llavors la família no existí. La llar fou un mite!

IVON L'ESCAP

El salut: signe d'educació

Posar-nos a parlar sobre temes d'educació sembla tanmateix que un hom hagi esgotat tots els temes sobre els quals fonamentar la nostra dissertació, però com sigui que la nostra vida es desenrotlla sobre una contínua i persistent observació sobre l'ambient en què vivim i que ens rodeja, vaig a retreure una d'aquestes observacions, sobre un fet que sovintaja entre la nostra gent.

Déu, en crear l'ésser humà, el diferencià dels irracionals, donant-li l'ús de raó i amb ell el seu atribut més gloriós i el do més sobrenatural, com és la paraula.

Amb aquest mitjà, podem conviure i relacionar-nos amb els altres sers, del qual neixen tota aquella reciprocitat d'accions i sentiments necessaris per a viure en societat, per ésser la paraula el mitjà social per excel·lència.

Hi ha gent a la qual la paraula l'ennobleix, dignificant-la, o sigui, allunyant del seu lèxic expressions un xic grolleres, impròpies de vegades de la boca que les pronuncia i de l'esperit que les guia, ja que mai es pot acceptar, per ésser en absolut fals que tal o qual idioma tingui o usi paraules lletges o mancadetes de suavitat, per ésser i tenir tots els llenguatges llur sonoritat dins el grup al qual pertanyen.

En canvi, en altra gent, culta o ignorant, sovintegen en la seva boca aquelles expressions tan ordinàries i baixes que demostren a bastament llur baixesa d'ànima, que no han sabut, malgrat àdhuc en alguns casos llur cultura (?), allunyar-se d'aquest parlar que infecta tant avui els nostres joves, que la seva expressió més habitual és el *renec* en uns, i en altres denoten el seu més refinat esperit efeminat.

Però si censurable és aquest procedir, que ens omple la cara de vergonya, com a sers consemblants, quant no serà vituperable aquest altre de molta gent que, volent amagar un despit, un egoisme sens fre i algunes vegades el seu orgull, no saben, en creuar-se amb una persona amiga, retornar-los llur salut o simplement saludar-la.

Quantes vegades, si estudiem el fons d'aquest acte, no hi veurem sols un orgull de la persona que nega el salut; és freqüent trobar-hi una vida fictícia, la que porta amb la que en veritat hauria de portar, o millor dit, la seva vida pública de societat és una completa contradicció amb la seva íntima de casa.

Aquesta negació del salut sols delata una ignorància de les regles més elementals de la urbanitat, i si no és ignorància, ens expressarà d'una forma clari-vident, l'esperit mesquí i tèrbol d'aquesta persona que portada pel seu caràcter orgullós i altiu, creu ocasionar una ofensa a l'altra persona a la qual nega el salut.

On i en quina classe de gent sovintegen aquests casos?

Senzillament, i en ella és on s'observa, en les persones a les quals llur posició social no els permet fer grans estipendis, i que per consegüent no poden alternar en la vida de societat amb les persones que voldrien, ja que llur pobresa la tenen de dissimular amb el seu orgull, desentenent-se dels deures que els imposa l'educació rebuda, aparentant i vivint una vida ben llunyana de la que és en veritat. Són ben bé dignes de llàstima!

D'aquí ha vingut en part per ésser una de les seves causes la degeneració de la nostra societat, per haver-se anat corrompent poc a poc els llaços que socialment ens uneixen els uns amb altres, i ha nascut un malentès individualisme que ha creat el superhome: aquell ser que es creu no sols superior als altres, sinó àdhuc superior a si mateix, i per consegüent tot ple de vanitat i orgull i amb una ànima esmortida sense cap alè i sense vida espiritual i que com un dels primers actes seus, com a manifestació externa d'aquesta superioritat seva (?) és la negació del salut a les seves amistats, segur que així estableix una diferenciació dels altres en ordre superior, quan realment el que constitueix i mostra és llur ignorància i mala educació.

LLUÍS G. RIUS POLL

Sant Feliu de Llobregat.

La sanció legal i la sanció social

Manta vegada ens hem ocupat en aquestes pàgines de la tasca de constitució de Comitès Paritaris i Comissions Mixtes, que tan abundantment van creixent ça i enllà de la Península, fins a l'extrem que, en pocs mesos, deuen arribar a qualque centenar els ja instituïts.

No cal que diguem com la tasca paritària ens sembla una bona tasca. Dins els principis de la sociologia catòlica, potser no es trobaria cap tasca més avinent amb el seu esperit que aquesta de constituir organismes on la representació patronal i la representació obrera es trobin equilibrades i en disposició d'intervenir en tota mena d'assumptes que puguin portar pertorbació al món del treball. Per aquesta raó ens va merèixer elogis la institució de la Comissió Mixta del Comerç, de Barcelona; i ningú que hagi estat atent a la seva labor no pot desconèixer els seus resultats positius.

A més, l'orientació de la legislació d'aquí, en aquest punt, la considerem molt més ben encertada que la italiana. La llei feixista, en matèria social, ve bastardejada per manta intervenció i matització polítiques; i això sol ja seria prou motiu perquè poguéssim opinar en contra de l'esperit que informa la tasca mussolinista. A més, el fet de no constituir organismes paritaris, sinó solament organismes sindicals (sindicats, però, intervinguts per l'Estat, constituïts a base de les disposicions d'aquest en cada un dels rams de la producció), no ens sembla suficient per arribar a la tasca d'harmonització que els organismes paritaris poden arribar atènyer.

I diem poden arribar, perquè així com considerem la legislació italiana defectuosa en aquest punt dels organismes paritaris, més defectuosa encara considerem la legislació espanyola pel que diu referència als sindicats o associacions patronals i obreres.

En efecte; la tasca espanyola té sobre la italiana la nota d'una major intervenció i d'un més ample camp d'acció de la iniciativa privada. A Itàlia tot resta reduït a l'Estat, tot ho organitza l'Estat; tota la força dels organismes sindicals, de l'Estat es fa derivar. I els elements productors, on resten? Aquest mateix principi d'absorció cridarà la corresponent reacció, i dia vindrà en què, quan les circumstàncies excepcionals desapareguin en el país italià, en què la llibertat social cercarà altre cop els seus drets, i manta cosa creada dins l'òrbita de l'Estat caurà pel seu propi pes, com un castell de paper.

Aquí, no; aquí la iniciativa i els interessos socials són respectats dins els organismes paritaris. La representació ve a constituir el principi bàsic dels mateixos, i dits organismes resten constituïts per lliure iniciativa de les classes productores.

Però el sindicat aquí potser fa falta. I qui diu el sindicat, diu l'organisme representatiu dels interessos patronals en cada ram de la producció; i qui diu el sindicat, diu l'associació obrera de caient professional dins cada ram del treball. Perquè si els organismes paritaris han de basar-se en dita representació, ¿no és cert que es fa precis que aquesta representació sigui efectiva i vingui ben acreditada? Si

així no fos, ¿no és cert també que tots aquests organismes paritaris que avui es van constituint amb tanta esplendidesa patirien de manca de base i també, com els italians, el dia en què les coses tornessin a la normalitat podrien caure per terra com un altre castell de paper?

El Comitè Paritari té aquí un caràcter professional i apolític: és cert, essent aquest el seu més gran avantatge. Però amb això no n'hi ha prou. Cal anar a la rel del dit Comitè Paritari; i com aquesta rel ha de raure en la representació, es fa precis que quan un Comitè es constitueixi, ho sigui a base de què els patrons i els obrers que entren a formar-ne part veritablement representin els patrons i els obrers de la branca professional respectiva.

Si així no fos, endebades s'edificaria. Si així no fos, tot organisme paritari restaria sense eficàcia, doncs en veritat li mancaria l'adhesió social de les classes els interessos de les quals ha de representar i que estan, en part, en les seves mans. La fórmula jurídica és realment molt interessant. Però més interessant que la mateixa és la substància amb la qual s'ha d'emplenar dita fórmula.

¿No és cert que, examinades les coses a fons, l'èxit de la Comissió Mixta en el Comerç de Barcelona depèn precisament de què en la mateixa es van trobar representats els interessos de patrons i dependents en dita rama de la vida social? Si l'exemple no seguís, seria endebades afanyar-nos per a donar vida a les organitzacions paritàries. La fórmula jurídica constitueix el motlle, com hem dit, i prou.

¿No és cert, per tant, també, que l'organització paritària potser hauria hagut d'anar precedida d'una reglamentació legal de l'associació de producció, del sindicat? No del sindicat italià, precisament: sinó del sindicat a base de llibertat, però amb la regulació legal corresponent.

No essent així, ¿no és veritat que correriem el perill de constituir organismes paritaris que no representin la classe patronal i molt menys la classe obrera? I quan tornin les aigües al nivell normal, ¿què passaria amb organismes constituïts amb la manca de representació veritable dels interessos o de les classes productores respectives, especialment, de la classe obrera?

* * *

Heus aquí unes reflexions que ens han estat suggerides per un article inserit al *Diario de Barcelona*, pel Sr. Gallart i Folch, en el qual es fa una comparació entre la solució (?) italiana del problema social i l'espanyola. Trobem acceptable la fórmula espanyola de l'organisme paritari. Però sempre a condició que (com tot el que és representatiu) sigui el mateix constituït cercant la veritable representació. I si l'organisme en el qual hauria de radicar dita representació no existeix, ¿en quina base recolzarem l'organisme paritari?

El senyor Gallart (que segurament deu ésser advocat i aficionat a estudis socials) deu tenir idea ben

clara del valor de la fórmula jurídica quan la mateixa ve emplenada per substància d'esperit social o quan la mateixa no conté dita substància. En el primer cas, pot tenir i té eficàcies insospitades. En el segon cas, resta com una fórmula equivocada, i prou.

Ja és una gran cosa la sanció de la *Gaceta*; però cosa molt millor és la sanció social, l'única veritable i d'efectives conseqüències.

JOSEP M. GICH

Cartes fabrils

I

Sr. D. Jaume Raventós.

Molt venerable senyor i estimat amic: Us sobtara ben de veres que un vicari de muntanya, de les més entaforades afraus de les Guillerries, us escrigui unes cartes fabrils, a vós que sou el verb de la més pura i noble pagesia. No és pas que jo hagi perdut l'agre de la terra, ni que vulgui convertir-vos a vós en teoritzant de l'agitada vida industrial de les nostres fàbriques. Res fóra més oposat a les dolces converses que hem tingut sobre les nostres cases pairals, la vida de les quals espero que algun dia ens explicareu en un llibre de profunda filosofia social, ben catalana y ben cristiana.

La raó — la culpa anava a dir — d'escriure-us han estat aquells papers esgrogueïts i cargolats que vós heu desenterrat de la pastera arreconada a la golfà. Devia ésser un gran home aquell avantpassat que els va escriure, i devia tenir una deu inestroncable i molt profunda d'aquell seny que vós escampeu en les vostres proses. Per mi, no diré que fossin una nova revelació, però sí un viarany que deu portar a regions molt lluminoses on deuen esboirar-se capficaments com els que jo sentia. Vós ho sabreu trobar.

Precisament els dies que vós vàreu publicar aquells dos articles a CATALUNYA SOCIAL, entraven a doll fet en el meu esperit unes impressions de la vida fabril, noves i molt estimulants per mi que contemplava les coses amb esperit pagès, i va semblar-me tot seguit que vós m'entendreu, si us ho explicava, i ho portàreu tot molt naturalment a les pures fonts de la vida cristiana i humana, d'on raja la vertadera ciència social. I he determinat dir-vos públicament aquestes coses, perquè penso que poden ésser d'edificació per als lectors d'aquesta assenyada revista, amiga no sols de la sociologia tècnica dels savis, sinó molt més encara d'aquella altra més profunda que no s'aprèn en les receptes dels savis constructors de societats.

Començaré fent en aquesta primera carta un breu ressenyament de les festes que vaig contemplar, i en la segona buidaré les impressions i reflexions que van causar en el meu esperit. Siguem-hi, doncs, en nom de Déu.

L'any 1928 que hem començat s'escat el cinquantenari de la fundació de la primera fàbrica de les dues que actualment treballen sota la raó social *Fàbriques Marquès S. A.* Ja és un bon auguri en els temps que correm que una fàbrica duri cinquanta anys sense aturar-se; però el notable i gairebé extraordinari del cas és que tota aquesta mitja centúria l'hagi dirigida i continuï dirigint-la en la pleni-

tud de les seves forces el mateix patró que la va fundar, únic sobrevivent del personal, patronal i obrer, que va intervenir en la seva fundació. Parlo del senyor En Manuel Marqués, ben conegut en el nostre món industrial, i més encara dins les obres cristianes de la nostra Santa Mare Església. Jovençell de divuit anys, mentre feia lluidament la seva carrera d'enginyer, va dirigir la construcció de la que en diuen fàbrica Central, i part de les seves màquines va muntar-les amb les seves pròpies mans. Dos anys més tard va perdre el seu pare i germà gran, quedant-se amo de casa seva fins al present, i Déu li conservi i allargui la vida tant com sigui possible per la seva glòria i bé de tots.

En aquella casa industrial, que després s'ha ampliat amb una nova fàbrica que en diuen de Sant Joan, és ja tradició celebrar amb una solemnitat senzilla, però profunda i expansiva, les diades commemoratives. Una d'aquestes solemnitats, que en el seu dia tingué gran ressonància per tot Catalunya, fou l'anada de tots, amos i treballadors, a passar tres dies a Montserrat, en vigílies de complir-se els 25 anys de la fundació de la fàbrica Central, que foren els dies 13, 14 i 15 de juny de 1902.

A l'entrada del camaril de Montserrat el piadós pelegrí pot encara llegir, en argentada i daurada placa la següent inscripció: LO 13 DE JUNY DE 1902 PUJÀREM A MONTSERRAT LA PRIMERA ROMERIA FABRIL DE CATALUNYA. ¡OH VERGE! *benchiunos* Y FEU QUE SI HEM ESTAT LOS PRIMERS. NO SIAM LOS ÚNICHES. MANUEL MARQUÉS Y'EL PERSONAL DE SA FÀBRICA DE VILANOVA Y GELTRÚ. Queda també d'aquelles festes, estampat un elegant i ben il·lustrat llibre de 120 planes: RECORT DE LA ROMERIA QUE A MONTSERRAT FEU LO PERSONAL DE LA FÀBRICA DE D. MANUEL MARQUÉS DE VILANOVA Y GELTRÚ. *Barcelona, 1902. Henrich y C.^a*

Abans d'aquesta gran romeria, en la qual pujaren a Montserrat 28 persones directores i de la família patronal i 395 treballadors, s'havien fet belles excursions a l'ermita de Lourdes que hi ha prop de Vilanova, i després d'ella s'han celebrat ja tres de les que solen dir-ne nocces d'argent, commemorant els 25 anys de l'entrada de les imatges del Sagrat Cor de Jesús, de la Verge Immaculada i de Sant Antoni, que amb la de Sant Josep, més antiga que totes, presideixen quiscuna de les grans sales de la fàbrica. En aquestes ocasions la solemnitat consistia en una gran missa de comunió general, i una festa de família dintre la fàbrica en què amos i treballadors es donaven tendres i delicades mostres de cordialitat, acompanyades de belles cançons, composicions literàries dels mateixos treballadors i jocs infantils ben preparats a les escoles pròpies de la fàbrica.

Ja es comprèn que, en arribar el cinquantenari, una gent així havia d'intentar coses notables. L'any 1926, que es va escaure una de les festes esmentades, el predicador els deia tot entusiasmat: "doncs ¿què farem l'any del cinquantenari? Ja cal que tingueu les coses ben preparades perquè la commemoració dels 50 anys no desdiguí de la dels 25." I ve-li-aquí, estimat amic, que rodant, rodant, arribo finalment a lo que és causa o almenys ocasió d'aquestes cartes.

Aquella bona gent no volen fer una festa per celebrar el seu any jubilar, sinó que volen fer un any de festes, moltes i variades, que s'aniran desgranant com un rosari de goig de cap a cap de 1928. I, veieu quina bella pensada van tenir, més edificant i consoladora perquè no va néixer del colloqui d'amos i treballadors, com altres solemnitats que es preparen, sinó que fou iniciativa pròpia dels obrers, acceptada — no cal dir-ho — amb entusiasme en les regions patronals: van trobar que més escaient era posar un bon Cap-d'any, i cap millor que una bona comunió general en acció de gràcies de poder començar aquestes festes, i com felicitació al seu Amo, al seu Pare, com li diuen, D. Manuel Marquès per la seva diada onomàstica. Mireu com encapçalen la fulla deliciosa que van estampar com convit i com recordatori: 1878-1928. *Tantost clareja el dia primer del cinquantenari de la Fàbrica Central, tot el personal de FÀBRICAS MARQUÈS, S. A., l'obrer com el directiu i el patronal, aplegat al voltant de la Taula Sagrada, esclata en una albada fervent i joiosa de lloança, de gratitud i d'amor a CRIST; i el prega que faci amb tots l'ofici de Salvador, del qual rebé el Nom dolcíssim en aquesta diada. JESÚS, sigueu per a nosaltres Jesús i salveu-nos. Vilanova i Geltrú, 1 de gener de 1928.*

I sota un gloriós nom de Jesús tot voltant de flamejants *alleluia* segueix aquesta obertura de festes, plena de sentit cristià i d'una solidaritat social i obrera, que no és pas la que solem sentir cridar pels carrers i veiem tan sovint escrita amb lletres de sang.

Alleluia! Aquesta paraula ritual amb què els cristians manifestem la santa alegria què venç totes les tristeses de la vida, dominades per l'esperança segura de la pàtria immortal, sembla feta expressament per nosaltres. *Alleluia!* Comencem les festes d'un any jubilar, cantant la joia de cinquanta anys de treball en pau i gràcia de Déu. *Alleluia!* Cinquanta anys d'una gran família, en què tots, amos i treballadors, hem tingut un sol cor i una sola ànima, vivificats per l'amor cristià. *Alleluia!*

Aquella Fàbrica Central fundada l'any 1878 pel mateix Patró, millor diríem pel mateix Pare, que avui encara ens governa, com mare fecunda, va expandir-se en una nova filla, la fàbrica de Sant Joan, la qual cosa vol dir que hem multiplicat la germanor. Que n'és de consolador veure aquesta munió de germans que avui ens reunim plens d'alegria per celebrar la primera de les festes de família d'aquest any que tantes i tan belles ens en promet!

I, on hem de celebrar-la, sinó on es celebren totes les festes de família, és dir, al voltant de la taula, compartint-nos el pa de casa? I quina és la nostra casa cristiana, sinó el temple; i quina és la nostra taula, sinó l'altar; i quin és el nostre pa, sinó la santa Eucaristia? Aquí sí que tots som iguals; tots som fills del mateix Pare; tots prenem el mateix aliment, que és el Cos i la Sang de Nostre Senyor Jesucrist; tots som hereus de la mateixa herència, que és la pàtria celestial.

Alleluia! doncs, i sigui la Comunió de cap d'any lluminós auguri de les nostres festes jubilar, la millor felicitació al nostre Pare, i una dolça abraçada de germanor de tots. *Alleluia!*

Vaig tenir ocasió de veure la realització d'aquest programa, i us asseguro que les obres van pujar molt més amunt que les paraules. Després d'un triduum de preparació, en el qual cada vespre s'omplia el temple parroquial de La Geltrú, on es sermonava, no pas per complaure els sentits, sinó per sorollar les ànimes amb les grans veritats cristianes, clarejà la primera albada de l'any, i s'omplí de gom a gom la gran nau de l'església de Sant Antoni, ampla i magnífica com una catedral, i encara la multitud d'homes combregants envaïa tot el presbiteri, i tot ressonava de cantúries que sortien adés de dos cors ben ordenats, adés de tota la multitud, com l'himne "Som germans." Vertaderament, com deia el predicador, era allò un espectacle a Déu, als àngels i als homes.

A les onze tota la família treballadora s'havia congregat altra volta acurullada en la gran sala de filatura de la Fàbrica Central, davant d'un bell altar de la Puríssima voltada de llums i de flors. Era l'hora de donar els bons dies al Pare, perquè era el seu Sant, i perquè complia cinquanta anys d'una paternitat ampla i generosa, imitació de la de Déu. Aquesta festa l'hi portaven amagada, i era cosa molt divertida veure els equilibris que dies abans tots havien de fer per dissimular les coses que es preparaven. Asseguda la presidència davant d'una gran taula misteriosament tapada amb un amplíssim domàs, el Director de la fàbrica féu un breu ressenyament d'aquella vida cinquantenària de treball, en memòria de la qual els treballadors volien oferir, com fills al seu Pare, dos records. Un era un àlbum, artísticament decorat per En Dàrius Vilàs, amb les signatures autògrafes de tots els que actualment treballen en les Fàbriques Marquès, arrengrerades en pàgines bellament ornamentades amb els estris propis de cada secció. La portada és un esponent arbre simbòlic, sota del qual parla, com si fos la lletra de la música, aquesta garbosa inscripció:

EN PASSAR LA LLINDA D'AQUEST ANY JUBILAR, LA VOSTRA FILLADA D'AMB DUES FÀBRQUES I DEL MAGATZEM, AUCELLADA QUE VIU I NIA EN EL BRANCATGE DE L'ARBRE DEL QUAL SOU ARREL I SOCA, S'ADREÇA A VOS DON MANUEL MARQUÈS I PUIG AMB ESGUARD PALESADOR DEL GRAN AFECTE DEL SEU COR, I, TOT FELICITANT-VOS EL CINQUANTENARI DE LA FÀBRICA CENTRAL, US REMEMBRA, A VÓS, L'ÚNIC QUE HI FÓREU PRESENT I ACTOR EN AQUELLS DIES, ELS TRÀFEC DE LA CONSTRUCCIÓ I ELS TREBALLS DE LA MONTURA, ENSEMS QUE EL GEST ENTREMALITAT I JOVENÍVOL, AMB EL QUAL LLANÇÀREU AL VELON EL PRIMER GRAPAT DE COTÓ. QUE DÉU US BENEIXI I US DONI PATRIARCAL VELLESA, FELIÇ I DURADORA, AMB ACTUACIÓ ASSENYADA I PLENA DE VIGORIA COM FINS ARA PER BÉ DE TOTS.

Feta la presentació de l'àlbum, alçaren el domàs de la taula, i aparegué una meravellosa reproducció plàstica de la Fàbrica Central feta pels treballadors a l'escala de l'1/100. El treball de paciència i de traça que allò significa, no es pot ponderar, perquè allí hi és tot reproduït en proporcions vertaderament microscòpiques.

Fou llegit un sonet just i sentit d'un antic treballador de la casa, i s'alçà el predicador de les festes per explicar la paràbola evangèlica del sembrador. "La sembrada ha estat de 50 anys. El camp ha tingut pedregolars i esbarzerars, i terra dura, però també terra grassa i profunda que dona cent per u. Aquesta sou vosaltres, treballadors. I vós — deia, dirigint-

se a D. Manuel Marquès que seia al seu costat —, vós heu estat el sembrador, qui heu plantat i heu regat aquest camp. ¡Bell ofici, certament, però ple d'afanys i d'angúnies que vós heu passat per tots! Però ni el qui planta ni el qui rega és el qui s'ho val, sinó Déu qui fa créixer i fruitar. D'ell és el camp, i la llavor, i el sembrador, i la collita. Ell és el vertader Pare d'aquesta família; vós sou el representant de la seva Paternitat. A ell sigui la glòria i a vós la seva benedicció i l'amor d'aquesta fillada. Perquè Déu és el Pare d'aquesta casa, i perquè vós heu representat bé la seva paternitat, tenim avui el camp ple d'aquestes messes daurades que es vinclen a punt de collir. I vosaltres — dia als hereus — sou els segadors que entren amb la falç en el camp que no heu sembrat vosaltres, sinó que altres han plantat i regat amb les seves suors. Recordeu sempre el Pare celestial i sigueu també hereus de la paternitat divina que és la millor herència que us deixa el Pare de la terra. Així durarà l'esperit cristià d'aquesta casa i amb ell les benediccions del cel per tots.”

Molt emocionat s'alçà a parlar D. Manuel. “Fills meus, va dir, permeteu-me que així us anomeni, perquè per tals us tinc. És bona veritat el que se'ns acaba de predicar: jo no he estat sinó un sembrador; Déu és qui ens ha donat la llavor i el camp i la collita. Dono públic testimoni de què tot el que s'ha fet en

aquesta casa ha vingut de Déu i de l'esperit cristià. Guardeu-lo sempre, fills meus. I vosaltres que m'heu de succeir, escriviu en els vostres cors aquesta recomanació, aquest manament que aquí us faig públicament com el meu testament i darrera voluntat: guardeu sempre l'esperit i tradicions cristianes d'aquesta casa, i espero que mai us faltará la paternal benedicció de Déu.” El plor va ofegar les darreres paraules, i les llàgrimes corrien cara avall de tots. En mig d'aquesta emoció profunda fou cantat per tots l'himne:

*Som germans tots, rics i pobres!
Fora lluites i rencors!
som germans! amb bones obres
enllacem els nostres cors.*

La carta ha estat massa llarga. El sentiment, per més que he volgut frenar-lo, s'ha desbridat emportant-se'n la ploma. Perdoneu-me. Un altre dia, si us plau, us exposaré les reflexions que m'he fet de filòsof de secà.

Affm. en Jesucrist.

V. DE T., Prev.

Notes del dia.-Després de festes

Aquesta vegada les festes de fi i principi d'any, la brillant constel·lació de festes que l'Església ens ofereix com a mitjà d'edificació i profitós fruïment ètic i estètic alhora, han estat ben remarcables. La fe dels avis, els regustos terrals, les tradicions religioses, els records infantívols, les dolçors de la llar, tot ha viscut i reviscut per tots els indrets de Catalunya, en pobles i ciutats, al pla i a la serra, en les grans cases pairals i en els humils fogars en els quals el poble serva les idees, els sentiments i les virtuts de l'antigor com en un amagat reliquiari.

Han florit arreu els pessebres, la mainada els ha envaït com un allau angèlic, i n'han gaudit els pares llurs i han plorat de goig els avis.

Nadal, Cap d'any i els Reis, han tornat a ésser les festes populars que roben el cor als homes de bona voluntat i fins als homes dolents alegren...

N'han gaudit tots, bon Jesús, del vostre Natalici, de la vostra Circumcisó, de la vostra Epifania.

* * *

Algunes observacions cal fer, però, que estimem necessàries. La primera semblarà tal volta pueril, però, ben mirada, no ho és pas. Ens referim al bandejament, en moltes devotes funcions nadalencues, de les “Cançons de Nadal”. Alguns diuen, tirant-se-les de savis, que no són litúrgiques aquestes cançons. Altres, homes seriosos, argüeixen que no són prou serioses per a cantades als temples. N'hi ha que bes-

canten les cançons de la terra per... perquè són de la terra, i emparen altres lèxics i profanes “tonadilles” per a cantar al bon Jesuset, que “entén de tota llengua” és veritat, però que en començar a parlar cal escollir la llengua vernàcula...

I el cert és que ja no es canten les belles Misses dites “pastorals” en aquest temps pasqual, ni es canten cançons del nostre incomparable — sí, incomparable! — Cançoner nadalenc en el tendríssim acte de l'adoració del Déu-infant, moltes voltes grollerament profanat amb “letrilles” i “tonadilles” que tenen tant de nadalenc com hom de xinès...

Mes, qui pot negar la influència insubstituïble, pregoníssima, de les cançons terrals nadalencues en el cor del poble, pastat de cançons i de llàgrimes?

Un fet solament la posarà bé de manifest aquesta influència. A Lleyda, la Missa del Gall de mitja nit, omplia de gent de tota mena la seva grandiosa catedral. Joves eixelebrats, noies massa eixerides, amics de la tabola, sectaris despitats, i mal educats de tota l'escala social... tota l'escòria de la ciutat acudia a la catedral en dita nit per a profanar el sant lloc i convertir la magna festivitat de Nadal en un monstrosos i sacríleg escàndol; cosa, per cert, que ha motivat, de fa alguns anys, la suspensió de tal solemnitat religiosa. Ni la policia hi podia contra els escandalosos...

Ara bé: un any prop de la mitja nit, la cridòria fou tal, i el brogit, i els crits i les paraulotes, de la gent tan eixordadors i esgarrifosos, que no era possible que la festa continués, quan vet aquí que a

l'organista, que ho era don Magí Ponti (el primer organista del passat segle sens cap classe de dubte), se li ocorregué tirar damunt d'aquella ingent massa humana en fermentació bullanguera, una pluja de notes de la cançó de nadal-tipus, del *Don-doron-don...* Oh, miracle de la pairal cançó! El soroll eixordador començà a minvar, l'immens concurs alçà els ulls al cel, i, commogut per un màgic sentiment d'adoració fervorosa, s'agenollà devotament i acotà el cap, com si alcessin Déu... i encara no havia sortit de la sagristia el solemni seguit de la Missa del Gall.

* * *

La segona observació que se'ns acut es refereix al tradicional present dels Reis de l'Orient als infants cristians.

Aquest any, grat sia a Déu, s'han mostrat esplèndids els màgics Reis i, sobretot, han donat preferència en els seus presents a les joguines d'enginy, a les joguines mecàniques; però alguns dels seus criats han continuat escarnint els seus regis amos barrejant en els presents les bones joguines amb les dolentes, és a dir, amb ninots estafets, amb monstres turmentadors, amb figures sens cap pudor...

La moda dels ninots grotescos, de les figuracions híbrides, dels homenets ridículs i les nines mal disfressades tot aquest allau de creacions estultes, abigarades, estrofolàries, truculentes que omplen tot l'any els aparadors de les quincalleries i tendes de moda; tota la fauna mundial adulterada per imaginacions estrambòtiques; també han envaït les nostres cristianes llars, espantant els nostres fillets, espalmant els ulls llurs, esgarriant-los, turmentant-los.

I això no poden fer-ho els criats dels Reis, ni poden permetre-ho els caps de casa cristians. Pensem que els claríssims ulls dels seus fillets són puríssims miralls que solament deurien reflectir coses bones, naturalment alegres, harmòniques, secament alligonadores. Tinguin en compte que l'ànima dels infants és un llibre en blanc obert a la vida, en el qual les visions primeres s'escriuen amb lletres eternes, com les primeres lliçons de la vida...

Aquestes dolentes lliçons de coses deixen mal rastre en la consciència dels menuts, la revolten, la desorienten, la mal predisposen... En el camí de les arbitrietats i de les truculències, un disbarat en crida un altre, i una exageració en provoca d'altres. Si fins en les persones grans es nota aquest fenomen psicològic!

COLL DE LES SABINES

«Catalunya Antiblasfema»

Ningú no pot negar que la premsa exerceix una gran influència damunt el poble. Una fulla volandera penetra dintre les llars i alligona la gent. Hem de veure, doncs, amb bons ulls la publicació dels periòdics que s'imposen una finalitat noble i enlairada. *Catalunya Antiblasfema*, que acaba d'eixir a la llum, és com una mena de clari el so vibrant del qual deixonda la gent i els assenyala el camí dreturer. La seva finalitat és altament simpàtica. Tothom té el deure d'ajudar moral i materialment els elements valuosos que han emprès una tasca tan noble i patriòtica.

En el pòrtic del portaveu de la Lliga Espiritual contra el malparlar fixa clarament la seva actitud. Heus ací el que diu, entre altres coses: "Volem des de bell principi deixar definida la nostra actitud: no venim precisament per fulminar anatemes contra la mala parla, ni anem a la recerca de dictoris contra el blasfem. Volem que el nostre periòdic sigui una afirmació. Per tant, millor i amb més insistència que blasmar de la mala parla, voldríem saber lloar i parlar cristià i honrat. Mostrarem, doncs, els camins de la dignitat cristiana i de la noblesa ciutadana als qui per rutina, per una espècie d'atavisme, blasfemen." No pot ésser més noble i més clara la definició de l'actitud que van a adoptar.

Un periòdic tan ben fet i tan ben escrit forçosament s'ha d'obrir camí. La bandera que enarbora és tota flamejant i cal esperar que el seu flamareig il·luminarà l'esperit d'aquells que emprenen paraules llordes i grolleres i no saben expressar-se bellament.

Del món catòlic

El difunt Emperador del Japó, Yoshi-Hito, era un gran amic de les Missions Catòliques. Durant la gran guerra el Mikado no permeté que els missioners alemanys fossin deportats com els subjectes de l'antic imperi alemany. Els demanà que es quedessin en llurs respectius llocs, com professors, o el que fos. Després de la guerra, en rebre el mandat de les Illes Marshall, el govern imperial de Tokio envià un representant davant del Vaticà per l'arranjament de les missions alemanyes en les esmentades illes.

Yoshi-Hito donà exemple de vertadera tolerància i respecte a les creences. En canvi són molts els que creuen que la llibertat consisteix en renegar, perseguir la religió catòlica i matar frares i capellans.

* * *

Des de fa 30 anys, han començat les aspiracions científiques dels xinesos aprofitant d'aquesta revifalla, els protestants; gràcies a la despesa de 50 milions de dòlars, han fundat diverses escoles i universitats, l'ensenyament de les quals és a base del "lliure examen".

Però, els catòlics han fundat dues universitats, "L'Aurora", a Shanghai i la de Pekín.

Els protestants han donat fruits inhàbils perquè la joventut pugui defensar-se dels assalts de l'anarquia i el bolxevisme, mentre que els joves estudiants catòlics han fet les més lloables proeses, però aquestes coses no es diuen, i si els liberals les diuen, les desfan.

FILOMEL

Ja sou subscriptors de CATALUNYA SOCIAL?

Fets de la setmana

El cap del Govern anuncia que el mes de novembre pròxim hi haurà eleccions municipals a tot Espanya per mitjà del sistema proporcional, amb llistes apolítiques de veïns i programes d'interessos purament locals. La votació durarà deu dies. Els analfabetes i els electors d'antecedents penals no tindran vot.

El Govern no confirma, però deixa publicar les noves optimistes de la premsa francesa sobre les negociacions de Tànger. Sembla que l'actitud d'Itàlia hi ha ajudat bon xic en aqueixa situació diplomàtica favorable a Espanya. Això aclareix altres coses.

S'anuncia per a principis de febrer un emprèst de 500 milions de pessetes amb condicions favorables que donen l'èxit per descomptat.

Les dificultats que ofereix l'ampliació a les classes obreres de l'impost sobre utilitats, el Govern creu que seran fàcilment vençudes, ajudant-hi eficaçment amb la seva actuació posterior.

Les sessions del ple de l'A. N. segueixen planament. Cridà l'atenció el debat econòmic per l'harmonia que hi regnà tractant-se d'interessos diversos i alguns, aparentment, antagònics. Els debats sobre el Batxillerat i el problema de la judicatura no aporten res de nou per a la seva solució. Els respectius ministres contesten satisfactòriament als interpellants, prenent nota dels punts debatuts i les peticions corresponents.

Fou, per cert, elogiadíssima la interpellació sobre l'estat econòmic d'un sector del Magisteri, que féu el gran pedagog catòlic senyor Sinsot. El president del Consell de Ministres li contestà que serà remeiada tan lamentable situació i que, a l'efecte, ja s'havia consignat al Pressupost una partida de 500.000 pessetes, que el senyor Sinsot estimà molt insuficient.

El Ministre de Finances ha tornat a parlar de Pressupostos, dient, entre altres coses, que "l'ideal d'una economia nacional és que sigui nacionalitzada, la qual naturalment tendeix a internacionalitzar-se. En aquest sentit, Espanya camina a passos de gegant envers la nacionalització de la seva economia.

Enumera totes les indústries nacionalitzades. Aquesta és la política econòmica més lògica.

Estem organitzant l'assegurança de crèdit per a l'exportació, a base d'una organització bancària que encara no està determinada.

L'anivellació del pressupost en 1927 és una cosa real, tangible, sense cap artificio. Les modificacions que s'han fet en ell no alteraran més que en un mig per cent. Per tant, l'anivellació existeix.

Justifica la necessitat que sentí aquest Govern de fer un pressupost extraordinari, puix a Espanya faltaven escoles, camins, ferrocarrils, carreteres. S'havia d'anar, doncs, al pressupost extraordinari; i hi hem anat honradament, encara que esperits simplistes o maliciosos creuen el contrari.

Per a demostrar-ho, basta comparar-lo amb els pressupostos ordinaris d'anys anteriors.

El pressupost extraordinari llença damunt les espalles del Govern espanyol un pes formidable i una gran responsabilitat.

Es refereix a continuació a la moneda, i diu que

mai no estigué la pesseta en relació amb les altres divises a l'altura que està avui; i opina que no havem d'anar al patró or. La pesseta ha recobrat en el mercat internacional un valor com el que mai no tingué."

Els elements republicans van reduint les seves diferències per tal de presentar un front únic, que espera capitanejar En Lerroux.

La primera manifestació ostensible d'aquest moviment es projecta fer-la el dia 11 del pròxim febrer commemorant la proclamació de la República l'any 1873.

En canvi, la projectada unió de liberals i socialistes no avança gens ni mica. Es presenten incompatibilitats doctrinals i personals irreductibles.

Amb la resposta de Briand a Kellog, insistint en els seus punts de vista, pot donar-se per tancada la primera part de les negociacions franco-ianquis sobre la proclamació de la illegalitat de la guerra, cosa que així, formulada en bloc, diuen molts que és completament absurda. Per això, França volia condicionar-la amb mires, naturalment, al Rhin.

La segona part d'aquest debat diplomàtic ha estat ajornada *sine die*.

L'altre debat sobre els armaments navals, de l'estat diplomàtic ha passat a l'estat pràctic, real. Els armaments aquests (i també altres armaments similars) es porten calladament a cap en totes les grans potències com si la guerra fos cosa fatal i no molt llunyana.

El Japó, en vista d'aquest fracàs del nou pacifisme, declara que també posarà la seva marina de guerra a l'altura que li correspon.

Per acabar d'arreglar-ho, a última hora surt l'almirall ianqui Plunkott declarant solemniament, en el Club Nacional de Nova York, que els Estats Units necessiten tenir la marina de guerra més poderosa del món, perquè la competència mercantil desenfrenada que regna arreu portarà fatalment a la guerra mundial, i cal que els Estats Units estiguin ben preparats per afrontar-la.

La premsa britànica ho comenta un xic irònicament.

La premsa europea veu amb mals ulls l'imperialisme desmesurat dels Estats Units, i comença a censurar-lo discretament, llevat de la premsa italiana, que alça les campanes a sometent i amenaça els ianquis amb una oposició a ultrança, encara que siguin necessaris mitjans heroics per a impedir l'avassallament de les nacions de Sud-Amèrica, que suposaria el domini universal de la raça saxona americana. De fet ja ha començat aquesta dominació, encara que Hugues, en les sessions de la Conferència de l'Havana, fa esforços titànics i habilíssims per a dissimular-ho. Ningú no se'l creu.

L'Osservatore Romano posa en el seu degut lloc l'abast i naturalesa de les ja famoses Converses de Malines i aclareix i rectifica degudament ço que acaba de dir Lord Halifax en un recent fullet. La magnanimitat i benignitat del Papa no posarà mai en perill la saviesa i la correcció de l'Església davant d'aspiracions nobles, si es vol, però sense cap transcendència canònica.

Noticiari

LA FESTA DE SANT RAMON DE PENYAFORT

Diuenge passat, 22, vigília de la diada, es celebrà a l'altar del sepulcre, a la Seu de Barcelona, una missa de comunió, organitzada per la Redacció de CATALUNYA SOCIAL, seguint el costum iniciat l'any passat. La missa fou dita pel nostre il·lustre amic el Canonge Rev. Dr. D. Josep M. Llovera, i hi assistí tota la Redacció a la qual feien també companyia altres amics i devots del Sant. El dilluns 23, festa de Sant Ramon de Penyafort, allí mateix es cantà un solemne ofici, amb cooperació de la Capella de Música de la Catedral, acte el més important de la restauració del culte a la relíquia veneranda del qui fou per segles popularíssim taumaturg, "Confés de reis i de papes" i Patró de Barcelona. L'any que ve, si Déu vol, amb l'ajuda de tots procurarà hom augmentar una mica més l'esplendor de la festa, a honor del Mestre insigne de Penitència i Compilador de les lleis de l'Església.

Donatus rebuts

	Ptes.
Llistes anteriors	74'25
Anònim	5'00
Un comerciant	10'00
J. G.	1'00

Sufragat el cost de l'ofici i lluminària de l'altar el dia del Sant, l'escreix s'aplicarà a millorar la festivitat per a l'any vinent. Grans mercès als piadosos benefactors i que Sant Ramon els ho recompenxi amb benediccions i els augmenti la caritat.

Espanya

La subscripció oberta en la Secretaria de l'Acció Catòlica diocesana per a socórrer als nostres atriboladíssims germans de Mèxic va prenent la importància a què té dret sota tots conceptes. Ningú que es tingui per bon catòlic no pot excusar amb tal motiu la seva almoina, ni les persones de bon cor, encara que no pensin com nosaltres.

—La projectada Exposició Missional de Barcelona per a l'any pròxim de 1929 promet ésser un gran èxit. La reunió que fa pocs dies tingué lloc en el Palau Episcopal pot dir-se que fou com la base d'aquest èxit, per les importantíssimes representacions que hi acudiren, els acords presos i l'esperit altament missioner que hi regnà.

S'ha publicat la Memòria del curs 1926-27 de la Federació d'Estudiants Catòlics d'Espanya. Els punts més interessants són: l'Assemblea de Salamanca, l'estudi de les Reformes Universitàries i les Relacions escolars hispano-americanes.

—Són molts els Municipis que es van entrampant fent ús de la facilitat de pendre diners amb préstecs del banc de Crèdit Local. Recentment n'ha concedit per més de 15 milions de pessetes. Bo és aquest organisme de C. L., però és mal abusar-ne.

—La *Gaceta* publica una Reial ordre disposant que en aplicar-se al personal obrer la Reial Ordre del 16 de desembre de 1921, la paraula "sou" que figura en el quadro corresponent, s'interpretarà com ex-

pressió de la paga total de l'obrer, encara que en el pressupost figuri desdoblada en forma de sou o sobresou.

—S'han reunit a Madrid sota la presidència del Ministre de Gràcia i Justícia importants elements noblement interessats en què sigui prompte un fet, el projecte post-carcelari formulat per la senyoreta López d'Ayala, que defensa en l'A. N. l'assembleista senyoreta d'Echarri, el qual tant de bé faria als pobres excarcerats que avui dia, per falta d'una mà protectora, tornen a caure en delinqüències fàcilment evitables. Entre aquests elements figurava nostre il·lustre amic Don Ramon Albó, que fa anys treballa pel mateix.

—A l'Institut de Reeduació Professional s'ha organitzat un curs mèdic sobre accidents del treball durant els pròxims mesos de març, abril i maig a càrrec de competents professors mèdics.

—Un ex-espanyol argentí ha donat 400.000 dòlars i, a més, ha fundat esplèndides i nombroses beques, per a la Ciutat Universitària de Madrid.

Es un exemple digne d'imitar la d'aquest milionari que no espera encomanar als seus marmessors per a després de mort, la distribució de les seves riqueses, sinó que les esmerça personalment.

—Per a general coneixement de tots els comerciants i dependents de comerç d'aquesta ciutat, la Delegació Regional del Treball a Catalunya recorda que, segons disposa la legislació vigent, totes les reclamacions que es plantegin en matèria de treball en el comerç, han de tramitar-se per les Comissions Mixtes d'aquest ram, úniques que tenen jurisdicció per a resoldre tals qüestions.

—Durant la darrera setmana la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis ha cobrat per impositcions d'estalvi 6.621.380 pessetes i ha pagat per reintegres d'estalvi 5.362.643 pessetes, resultant una diferència de 1.258.737 pessetes a favor de les impositcions. En la mateixa setmana s'obriren 1.428 llibres noves.

—Els homenatges a l'ancianitat instituïts per la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, es van estenent arreu d'Espanya, comptant-se per èxits tots els que fins ara s'han celebrat.

Els últims homenatges dels quals tenim notícia, han tingut lloc, per primera vegada, a Tordesillas i Peñafiel (Valladolid), fa pocs dies, prenent-hi part el poble, que s'hi va entusiasmar, i les autoritats de tota mena.

Estranger

—En Mussolini prega a la premsa, que no doni importància ni extensió a les narracions dels crims, que causen molts estralls. Ara prega En Mussolini, però com sap manar tant...

—Una de les Acadèmies d'Europa a la qual demanaren els Soviets l'intercanvi de produccions científiques, els contestà que els acadèmics no es feien amb lladres.

—Els miners russos (millor dit el govern sovieta) subvenciona la vaga dels minaires suecs que fa dies va declarar-se. La política internacional russa s'ha posat altra vegada de manifest.

—Noruega, en un pressupost de 370 milions, fa 43 milions d'economies, bastant més del 10 per 100.

—El govern hongarès pren mides fortes contra els comunistes que havien armat allí un altre complot.

JARABE PUIG

XAROP PUIG

preparat per Z. Puig.—RIPOLL

Antiga i acreditada preparació per a combatre les pulmonies, bronquitis, catarros, tos i totes les afeccions de l'aparell respiratori.

Seixanta anys d'èxits continus.

De venda: en totes les farmàcies i centres d'específics.

LA BIBLIA

DE

MONTSERRAT

Aquesta traducció dels textos originals de la Bíblia amb el corresponent comentari, constarà de 23 volums de més de 300 planes en gran format. Únicament es ven per subscripció a tota la sèrie de volums. El preu de cada volum relligat és de 30 ptes. El pagament s'efectuarà a l'entrega de cada volum.

Demaneu prospectes especials al R. Pare Administrador de les Publicacions.

MONESTIR DE MONTSERRAT (BARCELONA)

Ganivets, navalles, tisores i tota mena d'articles de tocador

Taller d'esmolat navalles i altres eines de tall

PLAÇA DEL PI, 3 (davant l'Església)

Acadèmia Cots

Direcció general: Portal de l'Angel, 10--BARCELONA

FUNDADA EN 1879

Telèfon 5041 A.-Apartat 782

CLASSES SELECTES separats els dos sexes per diferents pisos i escales

COMERÇ - IDIOMES

Procediments eminentment pràctics

CLASSES GENERALS, QUOTA MODICA

Constantment l'ACADEMIA COTS rep demanda d'alumnes per ocupar bones places

ASSIGNATURES: Teneduria.—Càlcul.—Lletra comercial.—Correspondència.—Mecanografia.—Taquigrafia.—Francès i Anglès.—Alemany.—Classificació i Arxiu.—Alts estudis comercials.—Ortografia.—Dibuix industrial.—Linguòfons.—Màquines de calcular, etc.

Companyia Transatlàntica

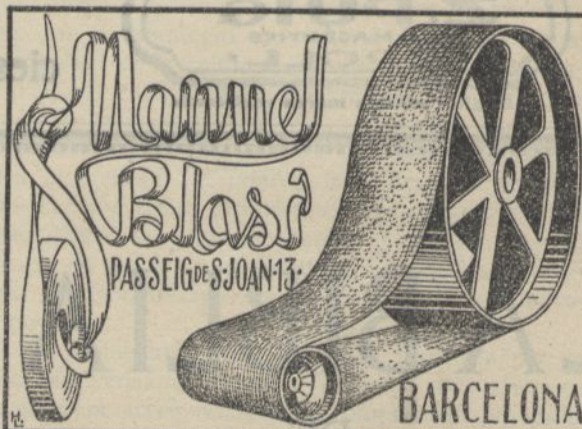
VAPORS CORREUS ESPANYOLS

Serveis Regulars

RAPID	}	Espanya-Nova York
DIRECTE		9 expedicions a l'any.
RAPID: Nord d'Espanya a Cuba i Mèxic		16 expedicions a l'any.
EXPRESS: Mediterrani i l'Argentina		14 expedicions a l'any.
LINIA: Mediterrani-Cuba-Mèxic-Nova Orleans		14 expedicions a l'any.
" Mediterrani, Costa Firme i Pacífic		11 expedicions a l'any.
" Mediterrani a Fernando Póo		12 expedicions a l'any.
" a Filipines		3 expedicions a l'any.

Servei tipus Gran Hotel. - T. S. F. - Radio-telefonía. - Orquestra. - Capella, etc., etc.

Per informes, a les Agències de la Companyia en els principals ports d'Espanya. A Barcelona oficines de la Companyia: Plaça Medinaceli, 8

NO POT MANCAR EN CAP CASA

LA PARAULA CRISTIANA

Revista mensual: 100 pàgs. de text

Subscripció: Un any, 25 ptes.

Mig any, 15 ptes.

Número solt, 2'50 ptes.

Administració: C. dels Angels, 22 i 24

BARCELONA

EL MILLOR MATERIAL PER A COBERTES

FRANQUEO CONCERTADO